

Ietwat pessimistisch aangelegden kunnen hun bezorgdheid beter van zich afzetten.

Hoe schoon bekleedt God de bloemen, die in Arnhem's parken bloeien.

En zou Hij dan Zijn Kerk niet veel meer met schoonheid bekleden?

Ernstige vraagstukken zullen ons bezighouden. Hoe zal de afloop zijn?

Wie zal ons het goede doen zien?

Maar als God in Christus Zijn aangezicht over onze kerken verheft, dan spelen over haar de zonnegansen van Zijn barmhartigheid.

De afgevaardigden, die midden in Arnhem logeerden, genieten uiteraard het minst van Arnhem's natuurschoon.

Maar blijkens de adressenlijst zijn er heel wat in de buitenwijken ondergebracht. Er logeerden er ook in Velp en Oosterbeek. Zij hebben het uitzicht op het prachtige Sonsbeek, op den Rijn, — die zich hier wel niet naar Borgers gezwollen liet als grootvater van Europa's stroomen openbaart, maar toch zich gracieus langs den Veluwschen heuvelrand slingert; — op eeuwenoude bosschen, majestueuse lanen.

Arnhem als Synodestad is, ook al biedt deze vergadering onzer kerken geen gelegenheid om uitstapjes in den omtrek te maken, toch wel het neusje van den zalm.

Ure des gebeds.

Met haar Westerkerk is de gemeente van Arnhem er zeer op vooruit gegaan. De oude Kerkstraatkerk met haar nauwe gang ter zijde en haar kleine ruimte had iets benauwends. De nieuwe kerk echter voldoet aan moderne eischen. De architect moet wel voor een moeilijk probleem hebben gestaan. Een dankbare plaats was de grond, waar het kerkgebouw moest worden opgetrokken, voor een bouwmeester niet. Het moest achter de huizen van het Nieuwe Plein worden weggestopt. Wel staat daar boven een poort: Gereformeerde Kerk, maar de borden van bureaux, welke er gevestigd zijn, vallen meer in het oog. Aan de andere zijde was men gelukkiger. Aan de Stationsstraat kon tenminste een sprekende gevel verrijzen. Het interieur van het kerkgebouw doet het exterieur vergelijken. Hoewel alle opzettelijke ornamentiek is vermeden, is het geen koude kerk geworden. Zelfs de effen witte muren en de witte beschildering kunnen het intieme karakter niet wegnemen. Het is evenwel een kerk, welke om geheele bezetting vraagt. Jammer genoeg, komt zij zelden vol, gelijk we in de „Geldersche Kerkbode“ lezen. Zij is op den groei gebouwd. Wat natuurlijk niet dan als verstandig kan worden geprezen.

Dezen avond was de benedenruimte zoo goed als geheel gevuld. Ook de voorste banken op de gaanderijen waren bezet. Al bevonden er zich ook Gereformeerden uit den omtrek, zoo was toch de gemeente van Arnhem zelf goed opgekomen. Het is steeds aangenaam, wanneer men uit de plaatselijke kerk, welke de Synode ontvangt, zulk een meeleven merkt.

Dr Dijk stond voor geen gemakkelijke taak. Blijkens de rapporten, die zijn uitgebracht, bestaat er over de meeste punten, welke behandeld moeten worden, geen overeenstemming in onze kerken. Welke opinie hij, die in gebed zou voorgaan, voorstond, was in menig opzicht bekend. Toch mag zulk een opinie niet doorschemeren, zal de ure des gebeds bij sommigen geen ontslichting wekken. Maar Dr Dijk heeft alle klippen, gelijk trouwens te verwachten was, met tact omzeild. Niettemin kreeg zijn preek daardoor niets leeg. Wat hij sprak was in den besten zin opbouwend. Hij hield de kerken haar roeping voor om te bouwen en te bidden. Het werk Gods stond geheel op den voorgrond. Zoo werden we door het Woord des Heeren gestemd tot het gebed.

De kerk van Arnhem als gastvrouw.

In de ontmoetingssamenkomst deed de kerk van Arnhem zich als gastvrouw al dadelijk van een uitnemende zijde kennen. De regeling was voortreffelijk, al kon het kerkeraadsgebouw de bezoekers nauwelijks bevatten. Maar nog meer toonde Arnhem's kerk haar bijzondere kwaliteit in deze door de gastvrijheid, welke zij den afgevaardigden bewijst. Enkelens zijn ondergebracht in omliggende plaatsen. De meesten echter in Arnhem zelf. Voorzover we uit de adressenlijst kunnen nagaan, heeft men de hulp van hotels niet behoeven in te roepen. En dat midden in de vakantie! Dat wil wat zeggen.

Hulde daarom aan de Geref. Arnhemmers!

De opening.

In de Oosterkerk werd de Synode geopend. Sinds lang was ik er niet geweest. Dit gebouw is veel in zijn voordeel veranderd. Het heeft een belangrijke vernieuwing ondergaan. Sprak ik daar straks van een koude kerk, zij was er eertijds een voorbeeld van. En al blijft ze ook nu nog wat strak en stijf, de beschildering heeft haar een warmen toon gegeven. Ook de vervanging van den preekstoel door een platform heeft de groote ledige vlakken gebroken.

Wie de Oosterkerk binnentreedt, denkt aan wijlen Ds Hoekstra, de man, die zonder enig redenaars-talent zijn gemeente wist te boeien, die ervaren was in de Schriften gelijk weinige, die teksten te voorschijn haalde, waarvan de menschen vroegen: staat

dat ook in den Bijbel?, die naar alle waarschijnlijkheid nooit aan psychologie had gedaan, maar in psychologisch inzicht vele psychologen overtrof, die door zijn prediking een bijbelvast geslacht heeft gekweekt.

Op de vorige Synode te Arnhem opende hij namens de roepende kerk. Hij werd eveneens tot praeses verkozen. Alles roept hier de nagedachtenis van dezen trouwen en invloedrijken dienstknecht van Christus uit.

Thans werd de Synode, gelijk men gelezen heeft, door Ds H. L. Both geopend. Zijn woord kenmerkte zich door hoogen ernst. Zijn rede werd in extenso in de bladen opgenomen. Daarheen zij dan verwezen.

Het moderamen.

Ondanks het verzoek, dat Ds Fernhout na de eerste stemming deed, om hem niet tot praeses te kiezen, kwam hij met groote meerderheid uit de bus. Sterke aandrang werd op hem uitgeoefend om deze functie waar te nemen. De Synode had hem, den finen geest, den wijze, den sympathieke, den magister elegantiae weer zoo gaarne den voorzittershamer zien hanteeren. Dan — zijn verzoek om ontheffing van deze benoeming met het oog op zijn leeftijd was op de wijze ingekleed, waarvan hij het geheim kent, zoodat de Synode eenvoudig niet dorst handhaven.

Thans viel de keuze op Ds J. L. Schouten van Amsterdam, die als voorzitter van commissies, welke op vorige Synodes lastige kwesties hadden te behandelen, zich een reputatie had verworven. Hij zegt rake dingen met een lachend gezicht, zoodat het er van hem in wil. Een kwinkslag, die binnen de perken der Synodale waardigheid blijft, heeft hij dadelijk bij de hand. Daardoor brengt hij spanning, waar spanning dreigt. Het gevaar, daaraan verbonden, dat het oproepen van een gulle lach het argument verdringt, weet hij meestal te vermijden. Daarbij beschikt hij over een groote mate van zelfbeheersching en geduld, wat hem als praeses zeer te stade komt. En men gevoelt het, zoodra hij spreekt, zijn hart brandt van liefde voor onze kerken.

Het verheugt ons, dat tot zijn rechterhand is gekozen Ds J. Douma van Arnhem, wiens persoonlijkheid dadelijk inneemt. Hij is op onze Synodes, als ik mij niet vergis, nog een homo novus, een nieuwe man. Doch al heeft hij geen Synodale routine, zoo lijkt het geen oogeblik twijfel, of hij is tegen zijn taak voldoende opgewassen. De hulpvaardigheid zelf, zal hij voor moderamen en Synodaleden een gewenschte steun zijn.

Denkelijk zullen de Arnhemmers er wel een beetje trotsch op zijn, dat een hunner vroegere predikanten en een hunner dienstdoende predikanten met zulke gewichtige functies werden bekleed. Die trots is stellig niet onrechtmatig.

De scribae behoeven hier niet te worden voorgesteld. Ds Klaarhamer en Dr Keizer worden telkens opnieuw gekozen. Beter bewijs is er niet denkbaar, dat de kerken over hun arbeid bijzonder tevreden zijn. Een arbeid, die ongewone opoffering vergt.

HEPP.

Wenken voor predikanten.

Ds H. W. Laman zoekt naar briljanten en stelt ze dan te kijk in het „Geref. Kerkbl. voor Drente en Ov.“ In het laatste nummer publiceert hij onder „gevonden briljanten“ o.m. het volgende:

„Let op uw kleeding,“ zei Ds Gildemoester, als ge eens zonder den „mantel der liefde“, die veel bedekt, moet optreden; geen fantasiekleuren of -kleeren op den kansel. Zorg voor uw gebaren: spreid niet alle vingers uit, alsof ge aan den ouderling van dienst wildet demonstreeren uw welverzorgde nagels. Let bij het voorlezen op de onzichtbare interpunctie: één tel wachten bij een komma, twee tellen bij een kommapunt en drie bij een punt. Spreek zuiver Nederlandsch en laat nooit merken, dat een Hagenaar „bekeurd“ wordt door een mooie schilderij en „bekeurd“ door een agent van politie. Zeg nooit: „laet ons zingen vers 1 en 2, want dan gaat de gemeente misschien optellen en zingen vers 3; zeg dus de versen 1 en 2 of het eerste en het tweede vers. Pas op voor valsche zalving, die sommige woorden kan maken tot melkwitte vloeken. Let op de verzorging, ook van kleinigheden in den preekvorm en de kanselmanieren; want al zult ge natuurlijk nooit opgeven ons winkellersgezang, Gezang 177, (nering voor den winkelier, voor den koopman druk vertier), dit is toch waarheid: de rechte prediker is altijd een echte heer, gentlemanlike in al zijn manieren. Snoei uw preeken; men zegt meestal te veel; er is moed toe noodig om bepaalde gedachten te schrappen, opdat de preek niet te vol, te warenhuisachtig worde! Hoed u voor valsche beeldspraak. Zorg ook naar je gehoor toe te komen, want het gehoor moet niet tot den prediker komen. De inleiding moet de sfeer scheppen van het tekstverband. Zij ge klaar, lees dan de preek nog eens duchtig over met de pen in de hand! En denk er om: de preek mag nooit een causerie wezen, zoo, dat je van wal steekt in de vage hoop, na een uur „land“ ontdekt te hebben. Heb steeds een thema, een bepaalde gedachte, die als een fuzja het geheel beheerscht. Dan neemt de gemeente die

mee naar huis. Leert van je voorbeelden; maar volgt ze niet blindelings na: anders zal het van jullie gelden: „de Egyptenaren verzochten het ook, en zij verdronken.“

Wij zouden eraan willen toevoegen: vergeet nimmer, dat het beste voor de gemeente, die Christus kocht met Zijn bloed, niet goed genoeg is.

Afschaffing admissie-examen Theol. School.

Aan het Curatorenverslag der Theol. School ontleenen we:

„Door Dr Dijk wordt rapport uitgebracht van de bespreking met den Senaat der V. U. inzake het gemeenschappelijk admissie-examen (zie Handelingen 1929, art. 28); de Senaat der V. U. heeft overwegende bezwaren om den voorgestelden weg van een gemeenschappelijk admissie-examen in te slaan, voornamelijk omdat dit examen alleen toegang zou geven tot de theologische faculteit en niet tot de andere faculteiten; het Curatorium constateert, dat wegens deze bezwaren de gedachte van een gemeenschappelijk admissie-examen geheel moet worden losgelaten. Voorts wordt besloten aan de Generale Synode voor te stellen het in art. 13 van het reglement voor de Theol. School genoemde admissie-examen af te schaffen, met dien verstande, dat dit niet geldt voor aanstaande studenten uit het buitenland, en met deze overgangsbepaling, dat het in 1930 en 1931 nog zal worden afgenomen. Door de Hoogleraren worden geen voorstellen gedaan omtrent meerdere waarborgen, dat degenen, die zich aanmelden voor de studie aan de Theol. School, genoegzaam principieel gevormd zijn voor de theologische studie. (Zie Handel. 1929, art. 28, sub VI); hun aandacht blijft echter ten volle aan het onderzoek naar de beweegredenen gewijd.“

Indien de Synode in dezen geest besluit volgt de V. U. van zelf.

Is het zoover, dan steken wij de vlag uit.

HEPP.

Generale Synode der Geref. Kerken te Arnhem.

Nadat in den avond van Maandag 18 Augustus 1930 in de Westerkerk te Arnhem een bidstond was gehouden, waarin dr K. Dijk van 's-Gravenhage voorging met een predikatie over Judas 20, werd in den ochtend van Dinsdag 19 Augustus om 10 uur in de Oosterkerk de Synode officieel geopend.

Ie zitting.

Ds H. L. Both, oudste predikant van de Kerk van Arnhem, deed deze eerste zitting openen met samenzang van Psalm 99 : 1 en 2, waarna hij voorlas Openbaringen I. Hij hield hierna de volgende openingsrede:

Welverwaarde en Eerwaarde Broeders, die naar deze vergadering afgevaardigd zijt door onze Particuliere Synoden en door de classes Oost-Friesland, Bentheim en Batavia,

Hooggewaardeerde Broeders, Hoogleraren in de Theologie, door ons uitgenoodigd, om met uwe adviezen der Synode tot steun te zijn,

Zeer gewenschte broeders, afgevaardigden van buitenlandse Kerken,

In den naam van onzen Heere Jezus Christus, den verheerlijkten Koning der kerk, die ook onze Hoogste Profeet en Leeraar is en de groote Priester over het huis Gods, open ik, daartoe gemachtigd door den kerkeraad van de kerk van Arnhem, die u had bijeen te roepen, deze eerste zitting der Generale Synode onzer Gereformeerde Kerken; en ik doe dat, door u toe te bidden: genade zij u en vrede van Hem, Die is en Die was, en Die komen zal; en van de zeven Geesten, die voor Zijn troon zijn; en van Jezus Christus, die de getrouwe Getuige is; de eerstgeborene uit de dooden en de Overste der koningen der aarde.

Het is mij een eervolle en aangename taak, om u allen een welgemeend welkom toe te roepen, en u een gezegend verblijf in ons midden toe te wenschen.

Het is 28 jaar geleden, dat de kerk van Arnhem ook de eer had, om de Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland saam te roepen en gastvrijheid te bieden.

Het was ons een voorrecht, dat wij ook thans weer tot deze taak ons geroepen zagen. Wij hebben naar ons beste weten den voorbereidenden arbeid verricht, en begeren ons ter uwer beschikking te stellen.

Wat is er veel veranderd sinds het jaar 1902, toen in dit zelfde kerkgebouw wijlen Ds H. Hoekstra op de hem eigene wijze de Generale Synode namens de kerk van Arnhem opende.

Bijna de tijd van een geslacht ligt tusschen deze beide jaren 1902 en 1930. De broeders, die toen een leidende positie hadden in ons kerkelijk leven, zijn voor een groot deel reeds ontslapen, en het aantal van hen, die de historie onzer kerken van de laatste 40 à 50 jaren met volle bewustheid hebben meegemaakt, wordt klein.

Hoewel sterker moet op de Arnhemse Synode van 1902 de heugenis geweest zijn althans aan de reformatische beweging der dolantie en aan de vereeniging van 1892, feiten, die de leden der Arnhemse Synode allen beleefd hadden, dan dat nu 't geval is, nu nog maar zoo weinigen de heugenis daarvan hebben. Het is een volgend geslacht, dat thans in de Generale Synode te Arnhem vertegenwoordigd is.

Maar daarom zien we met zoo groote hoogachting op naar die weinigen, die reeds in 1902 een betekenissenvollen staat van dienst achter zich hadden en die nu nog steeds met hunne gaven ons kerkelijk leven mogen dienen.

Ja, wel is er in de eerste drie tientallen van jaren der 20e eeuw veel veranderd.

Het geslacht, dat nu de middaghoogte van den levenstijd bereikt heeft, heeft wel veel beleefd.

Het heeft de gedaante der wereld verbijsterend snel zien veranderen.

Het heeft de verachtingen van den wereldoorlog beleefd, en al de heillooze gevolgen van dit gebeuren.

Het heeft het ongelooft en de Godverzakking zijn verworsten zien aanrichten en de afwerping van de banden van Gods ordinantie voor het menscheijk leven zien doorgaan.

Het heeft het leven der volkeren, ook van ons volk, zich zien bewegen in anti-christelijke richting.

maar volgt
van jullie
ook, en zij

oet nimmer,
ristus kocht

men Theol.

hool ontleen.

tel van de

inzake het

Handelingen

overwegende

een gemeen-

voornamelijk

aven tot de

faculteiten;

ze bezwaren

kadmissie-

toorts wordt

ellen het in

School ge-

met dien de

atudenten

gebeepaling,

afgenomen.

ellen gedaan

en, die zich

School, ge-

theologische

Q; hun aan-

terzoek naar

it volgt de

uit.

HFPP.

Arnhem.

us 1930 in de

ouden, waarin

een predikatie

19 Augustus

el geopend.

van Arnhem,

g van Psalm

1. Hij hield

naar deze ver-

diere Synoden

in Batavia,

de Theologie,

ker Synode tot

an buitenland-

den verheer-

te Profeet en

Gods, open ik,

de kerk van

te zitting der

en ik doe dat,

Hem, Die is

in Geesten, die

in de getrouwe

te Overste der

m u allen een

segend verblijf

rnem ook de

eerde Kerken

bieden.

weer tot deze

este weten den

ter uwer be-

12, toen in dit

de hem eigene

arnhem open-

ze beide jaren

positie hadden

tel reeds ont-

kerken van

1 hebben mee-

te van 1902 de

ische beweging

feiten, die de

dden, dan dat

ugenis daarvan

in de Generale

chting op naar

allen staat van

et hunne graven

jaren der 20e

den levenstijd

end snel zien

oorlog beleefd,

zijn verwoes-

te banden van

n doorgaan.

ons volk, zich

Het heeft de christelijke kerk zooveel terrein zien verliezen, en aan zooveel verwarren en geesteloosheid ten proef gezien.

Het heeft, en ik denk daarbij aan Rusland, goddeloosheid zien uitbreken, zóó ontzettend, dat de vraag gerechtvaardigd is, of de ongerechtigheid der wereld in dezen tijd volkomen gaat worden.

Maar het heeft ook mogen beleven, hoe God Zijn werk in 't midden onzer jaren in het leven behield, en hoe met name het Zendingswerk, in tegenstelling met den afval onder de westerse volkeren, overalstend rijke vrucht droeg onder de volkeren van verre, zoodat het evangelie des koninkrijks nu in de gehele wereld gepredikt wordt, tot een getuigenis allen volkeren en als vanzelf bij allen, die den Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid, de bede uit 't hart opklimt: Kom, Heere Jezus, ja kom haastelijk, opdat de volkomenheid Uws Rijks zich openbare, waarin Gij alles zult zijn, in alle uwe verlossingen.

Het is een wonder van genade, dat in de geweldige tijden, die we doormaakten, ons kerkelijk leven zich zoo betrekkelijk rustig kon ontwikkelen.

Nooit, ongehaard bleef het niet. Omantastbaar door den geest dezer eeuw was het ook niet. Aan wereldgeleijkvormigheid ontkomen deed het niet.

Naast moedige verschijnselen liet het allerlei tekenen van lawaheid en inzinking zien.

Het zag de verwarren op kerkelijk terrein al groter worden. En de onkerkelijkheid van menschen, die Christus' naam noemen, al groter proportie's aannemen.

Wanneer de zaak des Heeren in Nederland ons ter harte gaat, kunnen wij, God dankend voor onze positie als vrije Gereformeerde kerken, toch slechts met groote ontroering en droefheid zooveel onrustbarende dingen gadeslaan en betaamt het ons, ons voor God te verootmoedigen, omdat we niet zóó voor land en volk tot zegen waren, als wij hadden moeten en kunnen zijn.

Doch als we ons waarlijk verootmoedigen, dan zullen we voor zooveel mogen danken. Voor zooveel geestelijke zegeningen uit den hemel in Christus Jezus.

Voor de volle gelegenheid, die God ons laat, om naar Gods woord, zoodals we dat gemeenschappelijk belijden, te leven.

En als we dan denken aan den bangen nood, waarin allen, die Christus' naam in het groote Rusland belijden, gedompeld zijn, dan verbazen we ons en weten, dat het niet om onze voortreffelijkheid is, dat wij het hier zooveel beter hebben. En gevoelen den heiligen last der verantwoordelijkheid, die in de groote voorrechten, ons geschonken, op ons gelegd is.

Laat ons, terwijl wij hier onze dingen doen, den nood der Christenen niet vergeten en biddend gedenken aan het geplaaide volk des Heeren in dat groote deel der wereld, waar de goddeloosheid den levendatoon aankeeft; laat ons biddend oefenen de gemeenschap der heiligen met allen die van Christus zijn, en de oogen wijd open hebben voor het groote werk Gods, dat door alle aangrijpende gebeurtenissen heen, in de gansche wereld gewrocht wordt, en slechts begeeren, om Gods mede-arbeiders te mogen zijn.

Broeders, gelijk gij uit het u toegezonden agendum hebt kunnen bemerken, wacht u in Arnhem zeer veel arbeid.

Veel gelegenheid, om van onze aan natuurschoon zoo rijke omgeving te genieten, zal er wel niet zijn, al zal zulke gelegenheid allicht niet geheel ontbreken. Gij wist, dat gij hierheen kwamt, om in den kortst mogelijken tijd u met elkander door een enorme hoeveelheid werk heen te worstelen.

Waar zooveel moet worden gedaan, daar mag wel veel door ons worden geboden.

Als we hier in Arnhem waarlijk biddend ons werk doen, dan zullen we ongetwijfeld met een danktoon in de ziel van hier kunnen scheiden.

Gewichtige beslissingen zijn door u te nemen.

Moelijke beslissingen. Want 't lijkt schier onmogelijk, dat alle onze kerken bevredigd zullen kunnen zijn door den afloop dezer Synode.

Daar zijn vurige wenschen naar uitbouw der belijdenis eenerzijds en daar is zeer duidelijk uitgesproken tegenzin tegen zulk ondernemen anderzijds; en toch moet gij beslissen.

Daar is een bonite verscheidenheid van wenschen inzake een nieuw leerboek voor de catechisten, en toch wordt van u een beslissing verwacht, die voor heel ons kerkelijk leven den weg wijst.

Daar is een groot deel onzer kerken, dat vurig verlangt naar uitbreiding van den bundel „Eenige gezangen“, opdat van den rijkdom, die in Christus is, in de taal des Nieuwen Testaments kan worden gezongen, en daar is een ander deel, dat weerzin blijkt te hebben tegen elke uitbreiding van ons gezangenbundeltje, en zelfs op eenigszins dreigenden toon zijn weerzin meent te mogen uiten. En toch wordt van u thans een beslissing verwacht.

De meningen ter zake van het zoo veel besproken Promotie-recht der Theol. School bleken al zeer verdeeld te zijn; en toch zal door uwe vergadering moeten getracht worden, tot een bevredigende oplossing in deze quaestie te komen.

En nog andere vraagstukken zijn er, waaromtrent eenheid van gevoelen tot dusver onbereikbaar scheen, en die toch nu aan uwe vergadering ter beslissing voorgelegd zijn.

Het is ons wel duidelijk, dat deze Generale Synode voor niet geringe moeilijkheden staat.

Het is wel eigenaardig, dat de Arnhemse Synode van 1930 daarin overeenkomst zal hebben met hare voorganger van 1902, dat ook nu weer gelijkjeden een belangrijk deel van den vergaderingstijd zal moeten gewijd worden aan de zaak der opleiding tot den Dienst des woords.

Moge deze Synode, welke beslissing dan ook genomen wordt, ons kerkelijk leven dichter brengen bij de zoo wenschelijke eenheid van opleiding, dan de Synode van 1902 dat kon doen, die slechts teleurstelling vermoedte te brengen op dit punt.

Getuigd zijn er allerlei andere zaken in 't agendum, waaromtrent gematigd overeenstemming zal zijn te bereiken.

En onder deze zeer belangrijke. Ik denk aan de vele gewichtige beslissingen, die in zake de Zending zullen moeten worden genomen.

Is het niet een groote zegen, dat, waar op allerlei punten verschil van inzicht gevaar oplevert voor den vrede der kerken door onze vleeschelijkheid, die begeert tegen den Geest, de Zending het is, die een hechten band om ons slaat, omdat we niets liever willen, dan samen het zendingbevel van onzen Heere en Zaligmaker te volbrengen en Zijne getuigen te zijn op Java en Soemba.

Als daar quaestie's zijn, die ons tegen elkaar in dreigen te drijven, dan wenkt daar altijd de groote Zendingsszaak en vereenigt ons.

Hoe meer we ons aan onze Zendingroeping wijden, des te beter zullen we dan ook de dingen zien in hun juiste proporties en het zwaarst laten wegen, wat het zwaarst is, en aan de groote zaak van het getuigen van Christus heel wat verschil van inzicht in andere dingen, hoe belangrijk op zichzelf, opofferen.

Broeders, gij hebt veel wijsheid nodig.

Gij hebt veel liefde nodig.

Gij hebt veel bezieling nodig, die bezieling, die het besef ons geeft, dat wij de zaak van onzen Heere Jezus Christus dienen.

Gij hebt de vreugde nodig van het welbewust bezig zijn in Zijn dienst.

Gij hebt bij al uw beraadslagingen den blik des geloofs op Christus' heerlijkheid en naar Christus' toekomst nodig.

Gij hebt de genade van den Koning der kerk zelf nodig.

Gij hebt Hemzelf nodig in zijne wonderen tegenwoordigheid, zoodals Hij die door zijn Heiligen Geest wil schenken.

En als wij om zijn tegenwoordigheid in den Heiligen Geest bij ons bidden en ons dan ook welbewust afkeeren van alle zulk overlegging, die niet met zijne tegenwoordigheid strookt, dan zullen we in onze vergaderingen voor den rijkdom des Geestes ontvankelijk zijn, en in het spoor der gerechtigheid geleid worden tot zegen onzer kerken, en van ons land en volk. Blijft in Hem en Hij in u.

In Hem, zonder wien gij niets kunt doen, maar door wien gij alle dingen vermoogt en van wien 't geloof nooit teveel kan verwachten.

Broeders, we lezen u voor de boodschap van 's Heeren wederkomst. De boodschap, dat de tijd nabij is, dat Hij komt met de wolken, die onze Heere en Zaligmaker is.

Alles, alles wijst ons naar zijn terugkomst uit de onzienlijke heerlijkheid heen. Voor wie waarlijk bij Gods Woord leeft, spreken de tekenen der tijden zoo duidelijk.

Hoe heerlijk, te mogen gelooven, dat onze Heere komt. Om alle dingen nieuw te maken. Om de ergernissen te vergaderen uit heel de wereld en ze weg te doen, opdat er plaats zij voor niets dan voor Zijn koninkrijk. Om de eenheid Zijner kerk aan het licht te brengen, en alle gebrekkigheid van inzicht in de waarheid weg te vagen. Om te vervullen de verlangens van den Geest zelf, en van de bruid en van elk, die gedronken heeft van het water des levens om niet. Om de historie der strijdende kerk tot het einde te doen komen. Om zijn dorschvloer te doorsuiven en zijn volk door 't oordeel heen aan Zichzelf gelijkvormig te maken.

Veel te weinig leeft het verlangen naar 's Heeren wederkomst in ons kerkelijk leven. Daar is verlevendiging nodig van dat geloofsleven, dat in Christus' heerlijkheid zich vermet en naar Zijn toekomst dorst.

Het is met dat geloofsleven in onze kerken niet, wat 't moet zijn. De beste kansen, die een Christelijke kerk onder een volk hebben kan, werden aan onze kerk, door haren Koning gegeven, maar in 't grijpen dezer kansen is er veel verzuim geweest. Een verzuim, dat niet maar dateert van den laatste tijd.

Daar is onder ons door allerlei schuldige oorzaak gebrek aan licht en kracht, vreugde en zekerheid, hoop en moed, liefde, verlangens des geloofs.

Het volk, dat langs den weg van ons Gereformeerd kerkelijk leven vergaderd wordt, maakt niet genoeg ernst met 't verbond des Heeren in Zijn eischen en beloften beide, en met het getuigen van Zijn Heere en Koning in de wereld. Het leeft niet zelden zoo ver van Hem verwijderd, en bewaart zich niet onbesmet van de wereld. Het is niet vol van den Heere Jezus, omdat 't niet zóó vervuld is met Zijn Geest, als dat kon en moest zijn. Het dient Hem niet zoo, als Hij dat waardig is. Hij die ons lief gehad heeft en zichzelf voor ons overgegeven heeft.

En gelijk het onder dat volk is, zoo weerspiegelt 't zich ook in den regel op onze kerkelijke vergaderingen.

Maar aan den anderen kant: als het nu in uwe vergaderingen onmiskenbaar uitkomt, dat het woord van Christus rijklijk in u woont, dat Zijn Geest u bezielt, dat gij geleid wordt in de waarheid, die onzen Heere en Zaligmaker tot al haar inhoud heeft en dat gij u geheel aan Zijn zaak geven wilt, dan zal ons kerkelijk leven den zegenrijken terugslag daarvan ondervinden.

Laat ons doordringen zijn van onze verantwoordelijkheid. Als de Koning der genade in ons midden is, dan zal de zware last dezer verantwoordelijkheid een lichte last bevonden worden.

Zoo worde dan het leven onzer kerken door uwen arbeid gebaat. En de opbloei van het geloofsleven door uw beslissingen bevorderd. En de eenheid met allen, die uit de waarheid zijn, naar 's Heeren stem hooren, worde door uw werk luide aangegeven.

En de trouw aan 's Konings wetten worde door uw samen-zijn ons volk ingeprent. En de komst van 's Heeren Koninkrijk worde door u bevorderd.

En Zijn Naam worde geprezen om der wille van de Generale Synode van Arnhem.

Daartoe bevelen wij u aan Hem, die in ons leven wil door zijn Geest, en ons leiden wil naar de ure, waarin Hij ons 'n gemeenschap met al zijn verlossers, zijn verheerlijkt aangezicht zal toonen.

Aan Hem, Die is, Die kwam en Die komen zal.

Aan Hem, die eerste en de laatste is.

Aan Hem, die dood geweest is en die leeft.

Aan Hem, die zeven sterren in Zijn rechterhand houdt en in het midden der zeven gouden kandelaars staat.

Die ons als synode zegenen wil met alles, wat Hij ons ten behoeve onzer kerken in dezen tijd te geven heeft door Zijn Heiligen Geest.

De Both deed hierna zingen Psalm 86 : 6, waarna hij voor-ging in gebed.

De Douma rapporteerde namens de commissies tot het nazien der credentiebrieven, dat alle particuliere synodes benevens de classes Benthien en Oost-Friesland en Batavia verteenwoordigd zijn door de primi-afgevaardigden, behalve de particuliere synode van Groningen, welke primi-afgevaardigde, Ds P. Bos, wegens ongesteldheid verhindert is. In zijn plaats kwam Ds N. Y. van Goor, van Zuidhorn.

Allereerst was nu aan de orde de verkiezing van een moderamen.

Bij de tweede vrije stemming werd Ds K. Fernhout van Vreeland met 33 van de 56 stemmen tot praeses gekozen.

Ds Fernhout verzoekt met het oog op de bezwaren van zijn leeftijd ontheffing van de opvolging dezer benoeming. Ook na aandrang van Ds Both persisteerde hij bij dit verzoek, waarop de Synode hem de gevraagde ontheffing verleende.

Met 29 van de 55 uitgebrachte stemmen werd hierop tot praeses gekozen Ds J. L. Schouten van Amsterdam. Ds J. Douma van Arnhem verkreeg 26 stemmen.

Als assessor werd vervolgens gekozen Ds J. Douma. Als eerste scriba bij 2e stemming Ds J. P. Klaarhamer, van Dokkum, als 2e scriba Dr G. Keizer, van Rheden-De Steeg.

Ds Both verzoekt het moderamen zijn zetels in te nemen en stelde aan Ds Schouten den voorzittershamer ter hand.

Door opstaan betuigden de Synodeleden hierop hun instemming met de belijdenisschriften der Gereformeerde Kerken in Nederland.

Met een korte rede aanvaarde Ds Schouten het presidium, mede uit naam der overige leden van het moderamen dankend voor het gestelde vertrouwen, waarin hij een belofte zag van medewerking en voorbede.

Spr. dankte de kerk van Arnhem voor haar voorbereiding der Synode en gastvrijheid aan de Synode-leden. Dr Dijk dankte hij voor zijn schoone woord in den bidstond, Ds Both voor zijn treffende openingsrede. Spr. begroette vervolgens de praeadvisers, in 't bijzonder den hooggejaarden Prof. Lindeboom en Prof. Kuiper, die op de vorige Synode wegens ongesteldheid moest ontbreken. Hartelijk begroette spr. ook de Indische en buitenlandsche afgevaardigden, van de eerste vooral Dr van Andel.

Spr. noodigde Ds. Both uit als pastor-loci zitting te nemen als adviseerend lid der Synode.

Aan Ds Both en Ds J. A. C. Rullmann werd de vaststelling van het persverslag opgedragen.

Besloten werd, de openbare vergaderingen der Synode open te stellen voor leden der Gereformeerde kerken. De zittingen der Synode zullen als regel gehouden worden van 9 tot 4 uur met een pauze van 12-1.

Het moderamen met de hooggeleerden Bouwman en Kuiper werden aangewezen om een voorstel te doen tot verdeling der werkzaamheden.

De eerste zitting werd hierna gesloten.

2e zitting.

De tweede zitting werd geopend met samenhang van Psalm 87 : 1.

Van Prof. Greydams kwam bericht in, dat hij Woensdag of Donderdag ter Synode zal komen. Prof. Honig berichtte, dat hij „nu en dan“ de zittingen der Synode zal bijwonen.

De praeses deelt mee, dat het Gemeentebestuur van Arnhem de leden der Synode officieel ten stadhuize zal ontvangen op Dinsdag 2 September, 's namiddags half 5.

Op voorstel van het moderamen werd besloten tot instelling van een vijftal commissies ter voorbereiding van de op de Synode te behandelende zaken.

Deze commissies werden als volgt samengesteld:

Commissie I. (belijdenis, leerboek, liturgie en grensregelingen): de predikanten Dr W. A. van Es, K. Fernhout (met de samenroeping belast), Dr H. Kaajan, R. J. v. d. Veen en J. de Vries en onderlingen Mr A. J. L. van Beek Calkoen, C. Kelzer, P. A. Koster, J. v. d. Waals, J. Wegkamp en J. de Wit. Als praeadvisers werden aan deze commissie toegevoegd Prof. Dr V. Hepp en Prof. Dr S. Greydams.

Commissie II. (Theologische School, Theologische faculteit der V. U., kerkelijk examen en hulpbehoevende kerken): de predikanten C. B. Bavink, H. de Bruijn, N. Duursema, Dr K. Dijk (samenroeper), E. Kolkhoff en H. H. Schoemaker; de onderlingen Joh. Cuossen, J. J. van Commene, K. Glastra van Loo, J. v. d. Meulen Pzn. en J. Olthoff; praeadvisers de professoren Dr T. Hoekstra en Dr J. Ridderbos.

Commissie III. (Kerkrechtelijke kwesties als vrouwenkiesrecht, krankengemeenschap, gemengde huwelijken, emerit, oefenmaars, verband met de overheid) de predikanten Joh. Jansen, D. P. Koopmans, H. Meyering, J. J. Miedema (samenroeper), A. Scheele en A. Schweitzer; de onderlingen R. Dijkstra, H. Heikens, M. A. D. H. Schalekamp en G. van Zeggelaar; praeadvisers de professoren Dr H. Bouwman en Dr G. Ch. Aalders.

Commissie IV. (Zending en Indische Kerken): de predikanten Dr H. A. van Andel, N. Y. van Goor, W. W. Meijnen en J. A. C. Rullmann; de onderlingen Ds W. Breukelaar (samenroeper), J. Benner, H. Morsink G.Hzn., P. Rijdsdijk, H. Scheffer, J. Weerstra en M. Velthuis; praeadvisers de professoren Dr A. G. Honig, Dr J. Waterink en bovendien Ds Lod. P. Krigger van Karoel en Ds D. Pol, van Rijsoord (de laatste als generaal Zendingdeputaat).

Commissie V. (Diverse zaken als: Radio, Zuiderzee, Evangelisatie onder schippers, Archieven en Varia): de predikanten T. Gerber (samenroeper), J. E. Goudappel en K. Minnema; de onderlingen Ds G. J. Breukelaar, G. de Bakker, W. v. d. Born, A. C. Catsman, H. Knook en W. Nienhuis; praeadvisers de professoren L. Lindeboom, Dr C. van Gelderen en Dr F. W. Groshede.

Prof. Kuiper wees er op, dat zijn naam niet voorkomt bij de der praeadviserende leden, omdat hij de Synode niet regelmatig kan bijwonen in verband met zijn werkzaamheden voor het jubileum der Vrije Universiteit, als welke rector hij half September hoopt op te treden. Als er belangrijke kwesties zijn, waarover zijn advies gewenscht wordt, is spr. bereid over te komen.

Prof. Lindeboom vraagt en verkrijgt de vrijheid om de zittingen van commissie of synode te verzuimen als het hem te zwaar mocht vallen.

De regeling der financieele zaken der Synode wordt opgedragen aan den assessor en den heer P. G. Schut van Arnhem.

Besloten wordt, om stukken, die na Zaterdag 23 Augustus ontvangen worden, niet meer in behandeling te nemen.

Aan de Nieuwe Prov. Gron. Courant, het Friesch Dagblad, De Rotterdammer en De Standaard, wordt gastvrijheid verleend ter Synode, onder dien verstande, dat zij de officiële verslagen ontvangen, voor welke de Synode alleen aansprakelijk is.

De Synode werd hierop toegesproken door Rev. George Christie D. D., namens de Church of Scotland; Rev. R. L. Findlater M. A., namens de Original Secession Church of Scotland en Rev. D. Cunliffe Davies M. A. namens de Presbyterian Church of Wales. Deze redevoeringen, in de Franse taal gehouden, werden door Mr A. J. L. van Beek Calkoen vertaald en in de moedertaal der gasten beantwoord.

Tenlotte sprak ook Ds J. C. B. Eykman namens de Belgische Zendingkerk. Ook deze toespraak werd door den heer Van Beek Calkoen beantwoord.

Na werkzaamheden van huishoudelijken aard ging de praeses voor in dankgebed, waarna de zitting werd gesloten.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te: Boornbergom: H. Post, cand. te Hollandsche Veld. Haarlemmermeer-O. Z.: P. v. Strien te Voere, Ierseke: P. v. Strien te Voere.

Oost- en West-Souburg: H. B. Pol te Suawoude. Ter Aar (Z.-H.): D. Warnink, cand. te Amsterdam.

Zwartebroek: M. B. van 't Veer, cand. te Goes.

Bedankt voor: Amersfoort (vac. F. A. den Boeft): S. Wouters te Dronrijp.

Den Helder: J. Meijer te Hoogvoeren.

Zuid-Batavia: H. H. v. Kapel te Kooten (Fr.).